

Wat krijg
ik straks netto
per maand?

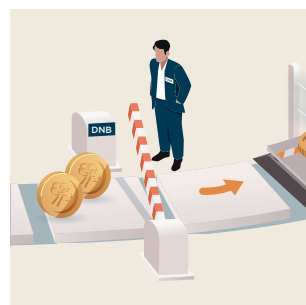
Antwoorden

Magazine voor deelnemers

Zomer 2026

Ivar Roeleven (57) volgt scherp wat pensioenfondsen doen met hun beleggingen.

Wanneer kunt u welke vervolgstappen verwachten?

Cees Groenendijk (65) geniet sinds dit voorjaar van zijn pensioen, met dank aan een gesprek dat hem rust en overzicht gaf.

Pensioenfonds ING belegt al jaren met oog voor mens, milieu en goed bestuur.

Inhoud

Waarom zijn de rendementsverschillen tussen pensioenfondsen zo groot?

4

Vroeger lagen de rendementen van pensioenfondsen dicht bij elkaar. Nu lopen ze soms tot wel 10 procent uiteen. Ivar Roeleven vraagt het Fonds om uitleg.

Op weg naar het nieuwe pensioen

6

Per 1 juli 2027 stapt het Fonds over op het nieuwe pensioenstelsel. Een tijdlijn met de vier belangrijkste stappen tot die datum.

To the Point

8

In deze vaste nieuwsrubriek vindt u korte berichten die voor u van belang kunnen zijn.

‘Er bleek meer mogelijk dan we dachten’

10

Welke pensioenkeuzes maak je als je inkomsten uit verschillende potjes op verschillende momenten beginnen? Een gesprek met een pensioencoach hielp Cees Groenendijk op weg.

Antwoorden op uw vragen over het nieuwe pensioenstelsel

12

Wat gebeurt er met uw pensioenpot als u overlijdt? En hoe goed is uw uitkering beschermd tegen schommelingen? We geven antwoorden op enkele veelgestelde vragen.

Hoe Pensioenfonds ING bedrijven in beweging brengt

14

Verantwoord beleggen en een waardevast pensioen gaan bij Pensioenfonds ING hand in hand. Enkele markante voorbeelden van beleggingen die bijdragen aan een duurzamere wereld.

Colofon

Antwoorden, het magazine van Stichting Pensioenfonds ING, verschijnt drie keer per jaar en is bestemd voor alle deelnemers van het Fonds. Met dit magazine geeft het Fonds u antwoorden op vragen over uw pensioen en actuele thema's.

Eindredactie: Bestuursbureau Pensioenfonds ING • **Concept & realisatie:** Reach Communications, Baarn • **Beeld:** Marco Hofsté, Ivo van IJendoorn

Reageren?

Wilt u reageren op de inhoud van dit magazine? Of wilt u een volgende keer meewerken aan dit blad? Stuur dan een e-mail naar communicatie@pfing.nl.

Een mijlpaal bereikt

Deze zomereditie van *Antwoorden* verschijnt vlak na een mijlpaal voor Pensioenfonds ING. Dit voorjaar heeft het Bestuur het definitieve besluit genomen om over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarmee sluiten we een jarenlange voorbereiding af. We weten nu precies waar we naartoe werken: 1 juli 2027.

De vraag die u natuurlijk bezighoudt, is wat dit concreet voor u betekent. De verwachting is dat iedereen erop vooruitgaat. Een deel van onze buffers gaat bij de overstap naar de persoonlijke pensioenvermogens. Hoeveel u krijgt, hangt af van de dekkingsgraad en uw leeftijd. Jongere deelnemers krijgen procentueel een hogere opslag, omdat hun pensioenvermogen nog langer kan doorgroeien. Bij uw pensioeningang ziet u dat terug in een hoger pensioen. Dat we dit kunnen realiseren is geen toeval. We hebben in het huidige stelsel jarenlang stevige buffers opgebouwd en konden de pensioenen tot en met 2025 elk jaar tot wel drie procent laten meegroeien met de inflatie. Met die solide basis stappen we het nieuwe stelsel in. Niet voor niets heet ons jaarverslag over 2025 'Goed voorbereid op de toekomst'.

Wat mij opvalt in de gesprekken die ik voer, is dat veel zorgen niet over het nieuwe stelsel zelf gaan, maar over de overgang daarnaartoe. Wat gebeurt er met het pensioen dat u heeft opgebouwd? Wanneer hoort u hoeveel u krijgt? Het zijn begrijpelijke vragen. We doen ons best om u daar zo helder en tijdig mogelijk over te informeren. Op nieuwpensioen.pensioenfondsing.nl beantwoorden onze specialisten de meest gestelde vragen in de rubriek 'Vraag van nu'.

Een ander onderwerp dat veel deelnemers bezighoudt, zijn de keuzes rondom het ingaan van het pensioen zelf. Sinds vorig jaar kunt u daarover een gratis online gesprek voeren met een van onze pensioencoaches. De eerste ervaringen zijn goed: deelnemers waarderen die gesprekken gemiddeld met een 8,7.

Tot slot een woord van dank aan iedereen die in het voorjaar heeft gestemd voor het nieuwe Verantwoordingsorgaan (VO). De uitgebrachte stemmen geven het nieuwe VO een duidelijk mandaat om namens u kritisch mee te kijken. Per 1 juli treedt het nieuwe VO aan, in een belangrijk jaar waarin we de laatste voorbereidingen op de overstap afronden. Ik wens de nieuwe leden veel succes en kijk uit naar de samenwerking.

Heeft u na het lezen van deze editie nog vragen? Neem dan gerust contact met mij op. Voor nu wens ik u een fijne zomer!

Met vriendelijke groet,

Peter van Meel
Algemeen directeur Pensioenfonds ING

petervanmeel@pfing.nl

Ivar Roeleven (57)
Consultant,
voorheen ING en NN

UW VRAGEN, ONZE ANTWOORDEN

Waarom zijn de rendementsverschillen tussen pensioenfondsen zo groot?

Ivar Roeleven werkte jarenlang bij ING en Nationale-Nederlanden in vermogensbeheer.

Tegenwoordig begeleidt hij als consultant asset managers in de Benelux bij hun commerciële strategie: klopt het verhaal, zitten ze bij de juiste mensen aan tafel en benutten ze hun kracht optimaal? Hoewel hij het tempo iets heeft teruggeschroefd – de twaalfurige werkdagen zijn verleden tijd – denkt hij voorlopig niet aan stoppen.

Over zo'n acht jaar verwacht hij zijn eerste pensioenuitkering.

Mijn vraag

“Door mijn achtergrond in vermogensbeheer volg ik goed wat er op beleggingsgebied bij pensioenfondsen gebeurt. Wat mij de laatste jaren opvalt, is dat de rendementsverschillen tussen pensioenfondsen op het risicovolle deel van hun portefeuille steeds verder uiteenlopen. Vroeger zat iedereen in een nagenoeg gelijke wereldwijde aandelenportefeuille en scoorde het ene fonds 9% en het andere 11%. Nu zijn de verschillen veel groter, doordat elk fonds andere keuzes maakt rond duurzaamheid, defensie, regionale spreiding en de mate van actief beheer. De verschillen lopen soms op tot meer dan 10%.

Ik heb hier de afgelopen jaren meerdere keren gedetailleerde vragen over gesteld. Niet omdat ik denk dat het fout gaat, maar omdat ik als deelnemer geen zeggenschap heb over hoe mijn pensioen wordt belegd. Dan wil ik op zijn minst weten of het Fonds zich bewust is van die groeiende

verschillen en of het kan uitleggen waarom bepaalde beleggingskeuzes worden gemaakt. Wat ik geruststellend vind: op mijn eerdere vragen kwamen telkens onderbouwde antwoorden. Uit eigen ervaring weet ik dat dit niet bij alle pensioenfondsen het geval is.”

‘De rendementsverschillen lopen soms op tot meer dan 10%. Dan wil ik weten: waarom maakt het Fonds bepaalde keuzes?’

Het antwoord van Pensioenfondsen ING

Wim van Iersel, uitvoerend bestuurder en directeur Beleggingen bij Pensioenfondsen ING: “Wij herkennen dat de rendementsverschillen tussen pensioenfondsen toenemen. Waar pensioenfondsen vroeger collectief de markt volgden, maken ze nu scherpere eigen keuzes, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en spreiding. Die keuzes kunnen leiden tot meer uiteenlopende uitkomsten, zeker in jaren waarin marktontwikkelingen sterk verschillen per sector of regio.”

Focus op een gesloten fonds

“Bij Pensioenfondsen ING bestaat de beleggingsportefeuille uit twee delen. Het grootste deel, zo'n 70 procent, zit in de matchingportefeuille. Dit zijn staatsobligaties en rentederivaten die het renterisico op de pensioenverplichtingen afdekken. Dat is voor ons essentieel: wij zijn een gesloten pensioenfonds en onze deelnemerspopulatie vergrijst. Er worden geen

nieuwe pensioenpremies meer in het Fonds gestort, dus we moeten uiterst zorgvuldig omgaan met het vermogen dat er is. De overige circa 30 procent zit in de returnportefeuille, waarmee we extra rendement nastreven via aandelen, vastgoed, bedrijfsobligaties en een kleine positie in private equity. Over 2025 behaalde deze portefeuille een rendement van 3,5 procent.”

Stabieler koersverloop

“Het feitelijke beleggen laten we over aan gespecialiseerde beheerders. Met hen maken we per opdracht strikte afspraken over de beleggingsstijl en de meetlat waarlangs we de resultaten leggen. Zo kiezen we voor een deel van de aandelen bewust voor een defensievere aanpak. Dat betekent dat we mikken op minder sterke waardedalingen als het slecht gaat op de beurs, maar we accepteren ook dat we minder hard stijgen als de koersen pieken. Rust en stabiliteit staan daarbij voorop.”

Gedragen door deelnemers

“We maken ook in ons duurzaamheidsbeleid scherpe keuzes: geen tabak,

geen controversiële wapens, geen olie en een CO₂-reductie volgens het Parijs-akkoord. We toetsen onze afwegingen regelmatig bij onze deelnemers via onderzoek, zowel als het gaat om duurzaamheid als om risicobereidheid. Uiteindelijk zijn de uitkomsten van deze peilingen doorslaggevend voor ons beleid. Het gaat immers om uw pensioengeld. Onze financiële doelstelling, het uitkeren van een door de jaren heen waarde-vast pensioen, staat voorop. Dat proberen we op een verantwoorde en duurzame manier te bereiken.”

Kortom: rendementen van pensioenfondsen kunnen niet zonder meer met elkaar worden vergeleken. Ze hangen mede af van de hoeveelheid risico die de fondsen en hun deelnemers bereid zijn te nemen.

Heeft u vragen over het beleggingsbeleid of andere pensioenonderwerpen? Het Bestuur is bereikbaar via e-mail. Daarnaast publiceren we op onze website regelmatig over actuele beleggingsthema's.

Wanneer kunt u welke vervolgstappen verwachten?

Pensioenfonds ING bereidt zich voor op de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. De overstap staat gepland voor 1 juli 2027. Wat merkt u daar de komende tijd van? Deze tijdlijn laat stap voor stap zien wat u in de aanloop naar de overstap kunt verwachten en wat er daarna gebeurt.

Online poll: wat weet u over het nieuwe pensioenstelsel?

Pensioenfonds ING gaat op 1 juli 2027 over op het nieuwe pensioenstelsel. Op onze website nieuwpensioen.pensioenfondsing.nl testen we doorlopend uw kennis over deze overstap. De laatste poll werd ingevuld door 1.362 mensen (963 gepensioneerden en 399 deelnemers).

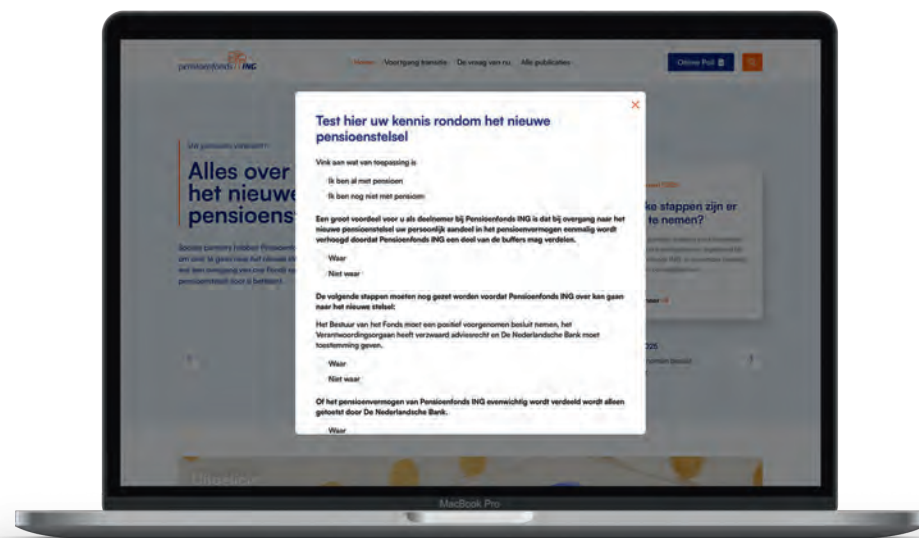
De grote lijnen van het nieuwe pensioenstelsel zijn bij de meesten bekend. Zo weet twee derde (66,4%) dat de lange aanloop onvermijdelijk is door de vele betrokken partijen en de benodigde toetsing door toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Ook weet bijna acht op de tien (78,5%) dat stoppen met werken vóór of ná de overgang naar het nieuwe stelsel in de regel geen verschil maakt voor hun pensioen. En 68,4% is ervan op de hoogte dat de reguliere overlijdensuitkering behouden blijft: nabestaanden ontvangen eenmalig twee keer het maandbedrag van het pensioen.

Het valt op dat slechts 23,4% weet dat het Fonds straks méér risico neemt met beleggen. Het aandeel risicovolle

beleggingen, zoals aandelen en vastgoed, stijgt van gemiddeld 30% nu naar bijna 50%. Hoe jonger u bent, hoe meer risico het Fonds neemt. Jongere deelnemers hebben immers meer tijd om tegenvallers op te vangen. Voor uw uitkering betekent dit dat die meer meebeweegt met de economie. Om dalingen van de pensioenuitkering

zoveel mogelijk te voorkomen, worden rendementen over drie jaar gespreid en houdt het Fonds een solidariteitsreserve aan.

Meer weten over het nieuwe pensioenstelsel? Kijk op nieuwpensioen.pensioenfondsing.nl.

U koos het nieuwe Verantwoordingsorgaan

De verkiezingen voor het nieuwe Verantwoordingsorgaan (VO) van Pensioenfonds ING zijn afgerond. De opkomst lag gemiddeld op 15 procent. Wij bedanken iedereen die heeft gestemd.

Namens de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers nemen Saskia Geraeds, Esther Grondijs, Annelies Hart, Cindy Lo-A-Tjong, José Schoel en Mirella Visser zitting in het VO.

Namens de deelnemers in dienst van ING en NN zijn dat Jenny Drost en Tom de Jonge. Remco Brand en Paul Lahaije zijn (her)benoemd namens de werkgevers.

Het nieuwe VO start op 1 juli 2026. Meer over het VO leest u op pensioenfondsing.nl/vo

Mis geen enkele update!

Wilt u het laatste nieuws en exclusieve updates van Pensioenfonds ING ontvangen? Bijvoorbeeld over de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en wat dit betekent voor uw pensioen? Laat dan uw e-mailadres bij ons achter.

Registreer uw e-mailadres door in te loggen op uw persoonlijke omgeving Mijn Pensioen, via pensioenfondsing.nl. Daar meldt u zich ook aan voor onze digitale nieuwsbrief en e-mailservice.

'Bedrag ineens' uitgesteld naar 2029

De mogelijkheid om bij pensionering maximaal 10 procent van uw pensioen in één keer op te nemen, is opnieuw uitgesteld. Het kabinet schuift de ingangsdatum door naar op zijn vroegst 1 januari 2029. Pensioenuitvoerders en de Eerste Kamer drongen aan op dit uitstel. Zij willen dat deze nieuwe regeling pas ingaat nadat de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel is afgerond. Zo voorkomen pensioenfondsen dat ze tijdens de drukke overgang naar het nieuwe stelsel ook nog deze regeling moeten invoeren.

U kunt er wel voor kiezen om eerst een hoger en daarna een lager pensioen te ontvangen. Meer weten over deze keuze, of de andere keuzes die u nu wél heeft bij uw pensionering? Kijk op keuzes.pensioenfondsing.nl

Hulp bij uw pensioenkeuzes

Komt uw pensioendatum dichterbij en wilt u weten welke keuzes u straks heeft? Pensioenfonds ING helpt u op weg. Via de online Keuzehulp op keuzes.pensioenfondsing.nl ontdekt u in een paar minuten welke opties u heeft rondom uw pensioeningang. De tool levert direct een persoonlijke shortlist op. Heeft u behoefte aan bredere uitleg?

Volg dan een van de webinars van het Fonds. Tijdens deze online sessies voor verschillende leeftijdsgroepen leggen we uit hoe uw pensioen is geregeld en waar u op moet letten.

Feit of fabel: is er straks geen pensioen meer voor jonge generaties?

Over pensioen bestaan veel misverstanden. Wat is waar en wat is een fabel? In deze vaste rubriek lichten we de meest voorkomende aannames uit. Deze keer de bewering: in het nieuwe stelsel blijft er geen pensioen meer over voor de komende generaties.

Dat is een fabel. Pensioenfonds ING verdeelt het opgebouwde vermogen en de financiële buffers bij de overgang evenwichtig over alle leeftijdsgroepen. De verwachting is zelfs dat jongere deelnemers een hogere procentuele opslag uit die buffer krijgen dan gepensioneerden.

Dat zit zo: de buffer bestaat uit geld dat gereserveerd is voor toekomstige pensioenverhogingen (indexaties). Omdat jongeren nog een lang leven voor zich hebben, lopen zij in theorie over een veel langere periode indexaties mis. Dat wordt gecompenseerd met een hoger verhogingspercentage bij de overgang. Zo blijft de balans tussen generaties behouden.

Vragen? Wij helpen u graag

Carolijn en haar collega's beantwoorden graag uw vragen.

Zo kunt u ons bereiken:

pensioenloket@pensioenfondsing.nl

088 - 116 2405, elke werkdag van 8.30 tot 17.00 uur.

pensioenfondsing.nl: u kunt chatten via de website of u gebruikt het contactformulier om ons uw vraag door te geven.

‘Er bleek meer mogelijk dan we dachten’

Cees Groenendijk (65) werkte zijn hele carrière in de IT en bouwde complexe datawarehouses voor financiële instellingen. Toch bleek zijn eigen pensioen een systeem dat zelfs hij niet volledig doorgrondde. Met vier verschillende pensioenfondsen, een vrouw met haar eigen pensioensituatie en een AOW die voor Cees en zijn vrouw op verschillende momenten ingaat, was het ingewikkeld om de netto maandbedragen boven tafel te krijgen. Een uur met de pensioencoach hielp hem aan de details die hij zelf niet sluitend kreeg.

We spreken Cees in zijn huis in de Dordogne. Nu hij en zijn vrouw Jacqueline met pensioen zijn, hebben ze meer tijd voor de kleinkinderen en zijn ze vaker in Frankrijk te vinden. Cees werkte vanaf 1989 in de IT bij de NMB, de Postbank en later ING. Na een reorganisatie in 2015 stapte hij over naar de Volksbank en later naar De Nederlandsche Bank. Iets eerder dan zijn officiële pensioendatum bij Pensioenfonds ING stopte hij met werken. Afgelopen maart ontving Cees voor het eerst pensioen van Pensioenfonds ING.

Een ingewikkelde puzzel

Om te bepalen hoeveel financiële ruimte er precies was om met pensioen te gaan, dook Cees in zijn papieren. Dat bleek een behoorlijke puzzel. Cees heeft namelijk vier verschillende pensioenpotjes vanuit drie verschillende werkgevers, plus zijn toekomstige AOW. Zijn vrouw heeft haar eigen pensioenopbouw en AOW-rechten. Het grote knelpunt: alleen het pensioen van Pensioenfonds ING heeft een richtleeftijd van 65 jaar. De overige inkomstenbronnen komen pas twee of drie jaar later.

Cees probeerde eerst met online rekenhulpen te bepalen of hij dat gat kon overbruggen met een hoog-laagconstructie. “Je ziet dan wel bruto-bedragen, maar wat het netto precies betekent, is toch lastig te achterhalen”, vertelt hij. De tools op internet boden

slechts een grove benadering en gaven hem niet de nauwkeurigheid die hij zocht. In *Antwoorden* las hij dat anderen positief waren over een gesprek met de pensioencoach.

Op de euro nauwkeurig

Cees meldde zich aan bij pensioencoach Ron Langhorst. Op verzoek van Pensioenfonds ING begeleidt Ron deelnemers bij hun naderende pensioen. Het gaat voornamelijk om zestigplussers die voor complexe keuzes staan. “Geen mens in Nederland verdiept zich in zijn pensioen, tenzij je in de branche werkt”, zegt Ron. “In dat ene uur kunnen mensen eindelijk vragen stellen en krijgen ze antwoord in gewone taal.”

Omdat het Cees zelf niet lukte om de impact van de verschillende AOW-compensaties door te rekenen, voerde Ron een aantal scenario's in en liet die zien met zijn tool. Die laat per maand zien wat iemand netto overhoudt en rekent dat dertig jaar vooruit. “Daardoor krijg je goed inzicht in wat een bepaalde keuze betekent”, zegt Cees. “Je weet zelf wel ongeveer wat je per maand nodig hebt. Dan kun je zeggen: als ik hiervoor kies, zit ik boven mijn maandelijks uitgaven.”

Eerst hoger, daarna lager

Samen kwamen ze uit op een constructie waarbij Cees de eerste twee jaar een hoger pensioen krijgt, met een AOW-compensatie. Officieel heet dat een AOW-overbruggingspensioen. Ron: “Dat betekent eigenlijk dat je uit die grote pensioenpot wat meer geld naar voren haalt.” Vanaf zijn 67ste wordt het maandbedrag van Pensioenfonds ING dan lager, maar vanaf dat moment komen de andere

Vier veelgestelde vragen aan pensioencoach Ron Langhorst

1. Moet ik mijn spaargeld opmaken voordat ik mijn pensioen laat ingaan?

Veel mensen denken dat ze hun spaargeld eerst moeten gebruiken in de jaren vóór hun AOW. Toch kan het slimmer zijn om wat meer pensioen naar voren te halen. Pensioen ontvangt u levenslang en stopt bij overlijden. Spaargeld blijft beschikbaar voor grotere uitgaven of om na te laten aan uw kinderen.

2. Hoeveel houd ik straks netto per maand over?

Mijnpensioenoverzicht.nl geeft een eerste indicatie, maar houdt geen rekening met alle fiscale effecten van twee partners samen. In een gesprek met de pensioencoach wordt dit nauwkeuriger berekend, zodat u beter weet waar u financieel aan toe bent.

3. Wat doe ik met de loonheffingskorting?

Wie meerdere inkomstenbronnen heeft, zoals AOW en pensioen, kan de loonheffingskorting per ongeluk te vaak aanvragen, terwijl dat maar bij één inkomstenbron mag. Dat leidt tot een flinke naheffing. Rons tip: als u het maandelijks kunt dragen, pas de korting dan nergens toe en regel het achteraf via de belastingaangifte. Ook kunt u een voorlopige aanslag aanvragen bij de Belastingdienst. Zo voorkomt u verrassingen achteraf.

4. Wanneer wil ik echt stoppen met werken?

Veel mensen gebruiken het gesprek om die datum te bepalen. Wie echter vooraf al een richting heeft gekozen, houdt tijdens het gesprek meer tijd over om de financiële gevolgen van die keuze goed te bekijken.

pensioenen en de AOW erbij. Netto blijft het maandbedrag op die manier min of meer constant.

“Achteraf bleek er meer mogelijk dan we dachten”, zegt Cees. Ron stuurt niet, benadrukt hij: “Hij laat de mogelijkheden zien en jij maakt de keuze.” Zonder het gesprek was hij waarschijnlijk in de afwachstand gebleven. “Misschien hadden we dan

zelfs niks gedaan en het pensioen van Pensioenfonds ING gewoon op 65 laten ingaan, zonder keuzes te maken die voor mij belangrijk waren”, beseft hij. Dan was het inkomen in de eerste twee jaar minder ruim geweest.

Het gesprek leverde vooral zekerheid en geruststelling op. Aan anderen geeft Cees mee: “Een gesprek kost je niks en geeft ontzettend veel inzicht.”

Pensioencoach

Wilt u binnen vijf jaar met pensioen? Maak dan eerst een pensioenplan en vraag daarna via de website een gesprek aan met een pensioencoach. In ongeveer een uur krijgt u inzicht in uw toekomstige pensioensituatie. Zo kunt u beter inschatten wat verschillende keuzes financieel voor u betekenen en krijgt u meer zekerheid over uw persoonlijke situatie.

INVLOED UITOEFENEN VOOR MENS, MILIEU EN GOED BESTUUR

Hoe Pensioenfonds ING bedrijven in beweging brengt

Pensioenfonds ING belegt al jaren met oog voor mens, milieu en goed bestuur. Met de resultaten uit deze beleggingen bewijst het Fonds dat verantwoord en duurzaam beleggen hand in hand kan gaan met de financiële doelstelling van een door de jaren heen waardevast pensioen. Want die doelstelling staat voorop. In dit artikel besteden we aandacht aan enkele markante voorbeelden van beleggingen waarmee we proberen bij te dragen aan een duurzame wereld.

Een duurzamere wereld bereik je niet met speldenprikjes. Daar is meer voor nodig. Pensioenfonds ING draagt daar- aan bij vanuit het beleid Verantwoord en duurzaam beleggen.

Ontbossing terugdringen

Zo spreken we bedrijven via engage- ment aan op een duurzame en verant- worde bedrijfsvoering en vragen we hen bij te dragen aan het terug- dringen van ontbossing. Binnen ons ESG-risicobeheer is dit onderdeel van

onze inspanningen binnen de pijler ‘Environmental’ (milieu), naast de twee andere pijlers ‘Social’ (sociaal) en ‘Governance’ (goed bestuur).

Biodiversiteit is belangrijk voor de gezondheid van ecosystemen en het welzijn van mensen. Het vormt een complex systeem waarin al het leven – dieren- en plantensoorten en men- sen – elkaar ondersteunt. Ontbossing is wereldwijd een belangrijke oor- zaak van biodiversiteitsverlies. Twee

derde van de ontbossing vindt plaats in Brazilië, Congo en Indonesië. Die landen worden daardoor onevenredig zwaar getroffen. Land- en bosbouw en veeteelt zijn belangrijke drijfveren van ontbossing. Dat heeft onder meer te maken met de wereldwijde vraag naar rundvlees, soja en palmolie.

Met een gericht engagement- programma zetten we in op het terug- dringen van ontbossing. Daarmee proberen we biodiversiteit in stand te

houden vanuit onze rol als grote beleg- ger namens de deelnemers van het Fonds. Zo willen we eraan bijdragen dat de belangrijke rol van bossen in klimaatregulatie, koolstofopslag en waterzuivering behouden blijft. Als we ontbossing als maatschappij niet weten te stoppen, heeft dat op termijn wereldwijd schadelijke gevolgen.

Juist in de landen die het zwaarst door ontbossing worden getroffen, hebben we zeven ondernemingen geselec- teerd waarmee we actief in gesprek gaan. Vanuit onze invloed als aandeel- houder proberen we beleidswijzigingen te bevorderen en bedrijven concrete maatregelen te laten nemen om ont- bossing tegen te gaan.

Kraft Heinz

Een van de ondernemingen waarmee we in gesprek zijn, is Kraft Heinz, een wereldwijd actieve voedingsmiddelen- producent. Het concern is in ons land onder meer bekend van Philadelphia zuivelproducten, Honig pasta en Heinz ketchup.

Het management van Kraft Heinz onderkent de risico's van ontbossing in zijn toeleveringsketens, onder andere bij palmolie, soja, rundvlees en cacao. Het bedrijf heeft daarom meerdere doelstellingen geformuleerd. Zo wilde Kraft Heinz in 2025 ontbossingsvrije productieketens realiseren. Volgens het duurzaamheidsverslag over 2025 koopt het bedrijf 100% duurzame palm- olie in, maar over soja, rundvlees, cacao en koffie rapporteert het nog onvoldoende om vast te stellen of de doelstelling van ontbossingsvrije pro- ductieketens is behaald. Het bedrijf streeft ernaar om uiterlijk in 2030 volledig over te stappen op productie- methoden die geen schade meer toe- brengen aan natuurlijke ecosystemen.

Hoewel het bedrijf doelstellingen heeft geformuleerd en zich gecommitteerd lijkt te hebben, zijn er nog verbeterpun- ten. Volgens de internationaal erkende Forest 500-ranking krijgt Kraft Heinz een goede score op beleid en inzet rond ontbossing, maar schort het nog stevig aan bewijs van implementatie en verificatie (rapportage) over de voort- gang. Daar blijven we in onze dialoog aandacht voor vragen.

Respect voor de menselijke factor

Binnen de pijler ‘Social’ (sociaal) spre- ken we ondernemingen onder meer aan door aandeelhoudersvoorstellen van andere partijen te steunen. Zo hebben we samen met andere aandeelhouders het management van Marks & Spencer Group – een van oorsprong Britse warenhuisketen, bekend om kleding, woonartikelen en voedingsmiddelen – gevraagd om specifiek te rappor- ten over het personeelsbeleid.

Ons doel was om meer openheid te krijgen over loonstructuren, het aantal medewerkers dat onder het sociaal minimum werkt, personeelsverloop en andere elementen die inzicht geven in een eerlijke werkomgeving. Pensioenfonds ING steunde deze resolutie omdat meer openheid nodig is voor een goede beoordeling van de sociale risico's bij Marks & Spencer. Dat dit nodig is, blijkt uit de weige- ring van het management om mee te werken; zij verwezen naar bestaande rapportages. 30,7% van de aandeel- houders steunde het voorstel en gaf daarmee een duidelijk signaal af voor verbetering.

Invloed als aandeelhouder
Een aandeelhoudersvoorstel is een formeel verzoek of aan- beveling van één of meer aandeel- houders aan het bestuur van een bedrijf om actie te ondernemen. Hiermee oefenen aandeelhouders invloed uit op het bedrijfsbeleid en brengen ze onderwerpen op de agenda van de algemene vergadering van aandeelhouders. Tijdens die vergadering stem- men de aandeelhouders over het voorstel.

De mensenrechtenrisico's van Microsoft

Transparantie, dit keer over mensen- rechtenrisico's, stond ook centraal in twee verzoeken van aandeel- houders aan het management van Microsoft. We steunden het verzoek om te rapporteren over risico's rond

‘Een duurzame wereld bereik je niet met speldenprikjes. Daar is meer voor nodig’

datacenters in landen met serieuze mensenrechtenproblemen, zoals Saoedi-Arabië. 27,5% van de aandeel- houders stemde voor. Samen met Pensioenfonds ING gaf een aanzienlijk deel van de beleggers daarmee duide- lijk te kennen risicobeoordeling in hoog-risicolanden belangrijk te vinden.

Een net zo krachtig signaal, met 26,3% steun, gaven wij samen met andere aandeelhouders aan Microsoft met een verzoek om te rapporteren over de effectiviteit van hun processen om misbruik van AI- en cloudproducten te voorkomen. Berichten over mogelijk misbruik van technologie door de Israëlsche strijdkrachten vormden de aanleiding voor dit verzoek.

Het management van Microsoft ver- wierp beide voorstellen en negeerde daarmee dringende oproepen van ruim een kwart van de aandeelhou- ders om transparanter te worden over mensenrechtenrisico's.

De aanhouder wint

Het beïnvloeden van het ESG-beleid van multinationals is niet eenvoudig en vereist dat dringende onderwerpen keer op keer door aandeelhouders op de agenda worden gezet.

Vanuit Pensioenfonds ING voeren we die dialoog behalve via engagement en aandeelhoudersvoorstellen nog op andere manieren die we hebben ver- woord in het beleid Verantwoord en duurzaam beleggen. Dat beleid vind u op onze website ([pensioenfondsing.nl/ transparant-over-duurzaam](https://pensioenfondsing.nl/transparant-over-duurzaam)). Stap voor stap boeken we zo resultaat op weg naar een duurzamere wereld, met oog voor onze financiële doelstellingen.

Uw vragen, onze antwoorden

Veel deelnemers vragen zich af wat de overgang naar het nieuwe stelsel betekent voor hun pensioen. Er komen nieuwe regels. 'Maakt het uit of ik vóór of ná de overstap met pensioen ga?' 'Is het risico straks groter dat mijn pensioen in het nieuwe stelsel lager uitpakt?' En: 'Wat verandert er voor het nabestaandenpensioen?'

We horen deze vragen elke week via de telefoon, e-mail en tijdens bijeenkomsten. Daarom beantwoordt Pensioenfonds ING ze in de 'Vraag van nu', een online rubriek op

niewwpensioen.pensioenfondsing.nl. Onze experts geven daar heldere antwoorden op uw vragen. In dit artikel blikken we terug op de belangrijkste vragen van het afgelopen jaar.

1
Vraag
Is het slimmer om vóór de overstap met pensioen te gaan?

Fred plant zijn pensioen in augustus 2027, kort nadat Pensioenfonds ING overgaat naar het nieuwe pensioenstelsel. Hij vreest de eenmalige verhoging uit de buffers mis te lopen. Het antwoord is geruststellend: het moment waarop uw pensioen ingaat, maakt voor de verdeling van de buffers geen verschil. Deze verhoging wordt gebaseerd op de waarde van uw opgebouwde pensioen en uw leeftijd, ongeacht of u op 1 juli 2027 al pensioen ontvangt. Fred krijgt dus dezelfde verhoging als iemand van zijn leeftijd die al gepensioneerd is.

Bouwt u nog pensioen op bij een ander fonds? Controleer dan hoe het daar geregeld is. Pensioenfonds ING is een gesloten fonds, waardoor eventuele compensatie voor het afschaffen van de doorsneepremie hier geen rol speelt. Bij fondsen waar u nog actief pensioen opbouwt, is dit waarschijnlijk wel aan de orde.

'Ik wil niet achteraf ontdekken dat ik door die vijf weken verschil een substantieel bedrag heb laten liggen'

Vraagsteller Fred van Velu (65)

Wilt u weten wat voor of na de transitie met pensioen gaan betekent in uw situatie, met de keuzes die u van plan bent te maken? U kunt een gratis online gesprek plannen met een pensioencoach via de Keuzehulp op keuzes.pensioenfondsing.nl. Let tot slot goed op de planning: wilt u in juli of augustus 2027 met pensioen, dan vragen we u dit uiterlijk vóór 30 juni 2027 aan te vragen.

2
Vraag
Is het risico straks groter dat mijn pensioen lager uitpakt?

Iedereen die pensioen heeft opgebouwd bij Pensioenfonds ING ontvangt voor de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel een persoonlijke prognose van het persoonlijke pensioenvermogen. Deze prognose bevat ook een schatting van de hoogte van het nieuwe pensioen in verschillende economische scenario's. Na de overstap ontvangt iedere deelnemer een definitieve berekening van het pensioen in

'Op dit moment weet ik wat ik heb opgebouwd. In de nieuwe situatie mis ik een onderbouwing van hoeveel er straks in mijn persoonlijke pensienpot zit'

Vraagsteller Roger Hagenouw (55)

het nieuwe stelsel. Naar verwachting gaat iedere deelnemer er in het nieuwe pensioenstelsel op vooruit.

Ook na de overgang naar het nieuwe stelsel houden wij u op de hoogte van de ontwikkeling van uw persoonlijke pensioenvermogen.

Bent u straks met pensioen? Dan heeft Pensioenfonds ING verschillende instrumenten die helpen om uw pensioenuitkering ook in het nieuwe stelsel zo stabiel en waardevast mogelijk te houden.

Pensioenjurist Marc Kubben

3
Vraag
Wat verandert er voor het nabestaandenpensioen?

In het nieuwe stelsel blijven het partner- en wezenpensioen bestaan. Voor deelnemers die nog niet met pensioen zijn, verandert de opbouw van het tijdelijk partnerpensioen. In de huidige regeling loopt dit vaak tot de 65-jarige leeftijd van de partner. In het nieuwe stelsel wordt dit tijdelijke deel omgezet in een levenslang partnerpensioen, dat daardoor hoger wordt.

Het is raadzaam om na te gaan wat deze omzetting betekent voor de financiële situatie van uw partner bij overlijden vóór uw pensioendatum. Ook het nabestaandenpensioen wordt bij de overgang eenmalig verhoogd vanuit de buffers.

4
Vraag
Welke rol speelde het Verantwoordingsorgaan (VO) bij het besluit om over te gaan?

Het VO hield tijdens het proces vast aan een spreidingstermijn van tien jaar voor de verdeling van rendementen, in plaats van de twintig jaar die sociale partners eerder voorstelden. De spreidingstermijn bepaalt hoe de huidige buffers worden verdeeld: hoe langer de termijn, hoe groter het deel dat naar jongere deelnemers gaat. Het Bestuur is meegegaan in de voorkeur van het VO, na berekeningen van de actuaris. Het VO wilde hiermee zorgen voor een evenwichtiger balans tussen de verschillende generaties en voorkomen dat de verdeling van het vermogen onnodig nadelig uitpakt voor oudere deelnemers.

'Iemand die naar verwachting nog drie jaar te leven heeft, kijkt anders naar een termijn dan iemand die nog veertig jaar te gaan heeft'

Voorzitter VO José Schoel

HET PENSIOENPOTJE VAN CHRISTIAN (69)

'We zijn een bankstel, zo noemen we dat mooi'

Hij ontvangt pensioen, maar werkt nog altijd drie dagen per week als hypotheekadviseur. Helemaal stilzitten? Daar is Christian (69)* nog niet aan toe. Maar het leven is wel ruimer geworden. In tijd én in geld.

Op 1 september 1977 begon hij bij de Nederlandse Middenstandsbank, later ING. "Daar heb ik gewerkt totdat ik er in 2020 vertrok." Omdat hij WW ontving moest Christian solliciteren. "Ik had nooit verwacht dat iemand nog interesse zou hebben in zo'n oude baas, maar dat viel achteraf mee." Sinds 2021 werkt hij bij De Hypotheekshop.

Pensioen ontvangt hij inmiddels ook, naast zijn inkomen. Daar zit één nadeel aan: "Ik betaal heel veel belasting." Zijn inkomen bestaat uit salaris, AOW en pensioen van zowel Pensioenfonds ING als ING CDC Pensioenfonds. Zijn vrouw, die hij ooit bij ING leerde kennen, is ook gepensioneerd. Samen houden ze na aftrek van alle vaste kosten elke maand zo'n € 2.200 over; zonder het inkomen van De Hypotheekshop.

Financieel geeft dat ruimte. Wat Christian nu verdient, zetten ze apart. Ook hun uitgavenpatroon veranderde. Ze gaan regelmatig op reis – recent naar IJsland en binnenkort naar Japan – en gaan vaker uit eten, naar musicals en muziekavonden. "Dat soort beslissingen neem je makkelijker als je weet dat je het kunt dragen."

Toch blijft hij nuchter. "We hebben ook een periode gehad waarin we onze dubbeltjes moesten omdraaien. Dus we doen geen onbezonnen dingen." Eind 2026 wil Christian stoppen met werken. "Ik word dan bijna 70 en heb 50 jaar gewerkt. Dan is het ook wel mooi geweest."

Het pensioenpotje De maandelijkse (netto) pensioeninkomsten van Christian (en partner).

2x AOW

€ 867,70

Pensioenfonds ING

€ 3.436,89

ING CDC Pensioenfonds

€ 479,01

Pensioenfonds ING partner

€ 493,44

Totaal

€ 6.144,74

* Echte naam bij de redactie bekend.